

Regeringskansliet
n.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet (SOU 2021:81)

Er beteckning: N2021/02620

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland har tagit del av remissen ”En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet”, betänkande av 2020 års dricksvattenutredning, SOU 2021:81 (Dnr: N2021/02620).

Länsstyrelsen har avgränsat sitt yttrande till de förslag som tydligt berör länsstyrelsens verksamhet. Förslag som inte är kommenterade har Länsstyrelserna inga synpunkter på.

Länsstyrelsen har prioriterat att lämna synpunkter på förslaget om Riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet inom tillrinningsområde för uttagpunkter samt förslaget om ändring i Länsstyrelseinstruktionen.

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak utredningens förslag, men anser framförallt att de behöver förtydligas gällande ansvarsfördelning och hur de förhåller sig till befintliga arbetsmetoder.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att nya bestämmelser i samband med den riskbaserade metoden i tillrinningsområdet och föreslår att större hänsyn även tas till *tillgången* på dricksvatten.

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att vattenmyndigheten ska ansvara för riskbedömningen avseende tillrinningsområdena för uttagpunkter för dricksvatten. Länsstyrelsen önskar dock att utredningen förtydligar ambitionen med riskbedömningen och hur den ska komplettera befintlig påverkansbedömning av vattenförekomster och arbete med vattenskyddsområden. Länsstyrelsens roll i riskbedömningen behöver också förtydligas då tvärssektoriella bedömningar kommer vara av stor vikt för en lyckad riskbedömning och riktade åtgärder.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ett tillägg i länsstyrelseinstruktionen under förutsättning att förslaget utvecklas och konkretiseras. Det är i nuläget otydligt vilka ambitioner som finns

med uppdraget och hur omfattande arbetet kan antas bli. Länsstyrelsen anser också att en ändring i länsstyrelseinstruktionen kan utvecklas så att uppdraget blir att arbeta mer förebyggande för att öka tillgången till dricksvatten genom att minska risken för vattenbrist.

Länsstyrelsen anser att större hänsyn bör tas till klimataspekterna i utredningens förslag, samt att utredningen borde trycka mer på dricksvattenförsörjningens betydelse för totalförsvaret och konsekvenserna för kommunernas samhällsplanering.

Länsstyrelsen saknar tillräcklig beaktning av tillgång till dricksvatten för djur. Brist på dricksvatten inom djurproduktion innebär stora konsekvenser på landets livsmedelsproduktion och orsakar lidande för djur.

Bakgrund

Regeringen tillsatte en dricksvattenutredning för att utreda och föreslå hur 2020 års dricksvattendirektiv EU 2020/2184 ska genomföras i svensk rätt. Utredningen har lämnat förslag till författningsändringar och vilka myndigheter som ska ansvara för de nya frågor som behandlas i direktivet.

Det nya dricksvattendirektivet 2020/2184 täcker ett betydligt större område än det tidigare 98/83/EG. Bland annat införs en riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet som omfattar alla faser i dricksvattenproduktionskedjan. Krav tillkommer på att medlemsstaterna ska rapportera läckage från dricksvattennäten och krav på information till allmänheten ökar. Slutligen ställer direktivet krav på åtgärder för att förbättra tillgången till dricksvatten för utsatta och marginaliserade grupper som idag saknar tillgång till dricksvatten av god kvalitet.

Målen med direktivet är att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvatten genom att säkerställa att det är hälsosamt och rent samt att förbättra tillgången till dricksvatten.

Nya dricksvattendirektivet gäller inte naturligt mineralvatten och vatten som är läkemedel, då de omfattas av andra direktiv.

Allmänna synpunkter

Utredningen lyfter mycket angelägna frågor för samhällets försörjning, liksom för samhällsplaneringen. Det finns anledning att trycka mer på dricksvattenförsörjningens betydelse för totalförsvaret än vad utredningen gör idag.

Länsstyrelsen anser att utredningen inte har tagit vara på befintliga arbetsätt och metoder när utredningen föreslagit nya

tillvägagångssätt. Exempel på detta är inrättande av vattenskyddsområden och påverkansbedömningar i avrinningsområden för ytvatten och tillrinningsområden för grundvatten.

Synpunkter på utredningens förslag

1 Författningsförslag

Länsstyrelsen tillstyrker författningsförslaget om att kvaliteten på dricksvatten inkluderas när det gäller ändring i 5 kap. miljöbalken (1998:808). Dock framgår inte om hänsyn även ska tas till *tillgång* till dricksvatten. För grundvatten är god kvantitativ status en miljökvalitetsnorm. För ytvatten saknas motsvarighet för detta. I ett växande samhälle där konkurrens om vattenresurser antas öka, med stränga vattendomar som ska följas, bör det övervägas om *tillgång till* dricksvatten också ska inkluderas i lagändringen.

Länsstyrelsen tillstyrker författningsförslaget om tillägg i Länsstyrelseinstruktionen under förutsättning att lydelsen skrivs om. Lydelsen till författningsförslag 1.12 kan nu tolkas som att Länsstyrelsen ansvarar för att förbättra eller upprätthålla tillgången till dricksvatten. Länsstyrelsen anser att lydelsen i författningsförslag 1.12 bör skrivas om så det blir tydligare att länsstyrelsernas uppdrag blir att följa upp kommunernas ansvar för att förbättra eller upprätthålla tillgången till dricksvatten. Då det är kommunerna som ansvarar för tillgången till dricksvatten och inte länsstyrelserna.

I övrigt har Länsstyrelsen inget att erinra mot föreslagna författningsändringar. Ett behov av ytterligare förändringar kan dock föreligga om ambitionen höjs med att, i större utsträckning, inkludera frågorna om riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet i samhällsplaneringen.

10 Riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att implementera dessa bestämmelser för att säkerställa dricksvatten av god kvalitet.

För att ett effektivt arbete ska fortgå med att säkra dricksvatten av god kvalitet behöver det vara tydligt vem som ansvarar för vad. Det behöver tydliggöras skillnad mellan vattenproducenters ansvar för råvattenkontroll och egenkontroll gentemot den regionala miljöövervakningen.

När tillstånd av en ny vattentäkt prövas ställs krav på verksamhetsutövaren att denne ska ha riskutrett tillrinningsområdet till vattenuttaget. Idag ska åtminstone influensområde och riskobjekt i detta område redovisas. Vid tillsyn av verksamhetens egenkontroll ska det framgå att verksamhetsutövaren utrett risker både för och genom

påverkan av sin egen verksamhet. Provtagningar och undersökningar kan krävas om egenkontrollen är bristande. Det måste tydliggöras verksamhetsutövarens fortsatta ansvar för sin egen verksamhet så att det inte skjuts över på vattenmyndigheten som enligt förslaget ska utföra riskbedömning av tillrinningsområdet.

Länsstyrelsen ser en risk för senare konflikter med verksamhetsutövaren och tillsynsmyndigheten, om ansvar inte tydliggörs, då verksamhetsutövaren kan påstå att de inte längre ansvarar för tillrinningsområdet. I tillståndsprövningen av vattenuttag sätts hushållningsbestämmelser och krav på vissa uppföljningar och att provtagningar ska ske där de exempelvis behöver ha extra koll på vissa inströmningsområden, till exempel våtmarker eller utsläpp från industrier, som riskerar påverka vattnet. Även enskilda intressen som vattennivåer och kvalitet i närliggande brunnar och sättning skador på hus kan ingå i deras kontrollprogram.

Det ska vara tydligt vad verksamhetsutövaren har för ansvar i sin egenkontroll, vad de ska kontrollera och undersöka själva och vilken information de ska hämta in från vattenmyndigheten. Samt hur långt verksamhetsutövarens undersökningsplikt sträcker sig i tillrinningsområdet vid provningar och i egenkontrollen.

Tillsynsarbetet och provningarna ska inte behöva kräva mer av verksamhetsutövaren än vad som är tänkt i de fall som de ska undersöka sin påverkan.

För att den riskbaserade metoden ska bidra till större skydd än dagens vattenförvaltning och råvattenkontroll samt vattenskyddsområden, är det viktigt att tydligt utpeka ansvar och fördela uppdrag till respektive aktör. Myndigheter liksom aktörer inom hela kedjan behöver ökade resurser om ansvar inte förflyttats, utan enbart ökats.

Det är viktigt att, i arbetet med riskbaserad metod, tydliggöra ansvar mellan myndigheter och aktörer där det kan bli överlappning och risk för dubbelarbete. Det är oklart hur kommande uppdrag kommer förhålla sig till arbete med andra metoder för riskbedömningar inom vattenförvaltning, verksamhetsutövares riskanalyser och arbete med vattenskyddsområde.

Dricksvattenutredningen nämner att riskbedömningarna ska beakta hot från klimatrelaterade väderhändelser, detta anser Länsstyrelsen inte vara ordentligt utrett i utredningen.

Länsstyrelsen saknar att utredningen inte inkluderar samhällsplaneringens roll vid tillämpningen av den riskbaserade metoden. Kommuner och VA-huvudmän behöver inkluderas på ett tydligare sätt i arbetet med riskanalyser i hela kedjan inklusive tillrinningsområdet, och behöver ha en utformning som stödjer

lämpligt fortsatt agerande, i samhällsplanering såväl som inom övriga områden.

10.2 Tillrinningsområden avseende uttagpunkter för dricksvatten

Artikel 8.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att nya bestämmelser införs i miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen för att genomföra direktivets krav.

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att riskbedömningen avseende tillrinningsområdena för uttagpunkter för dricksvatten ska utföras av vattenmyndigheten under förutsättning att det redogörs för Länsstyrelsens betydande roll i arbetet.

Vattenmyndigheten gör riskbedömningar för vattenförekomster och gör därmed en del av jobbet med att bedöma risker för dricksvatten idag.

Det är bra att vattenmyndigheterna, alternativt en nationell myndighet, ansvarar för att riskhanteringsplaner och åtgärdsplaner kommer till stånd, som kan ta fram metod för riskbedömning, och som kan sätta åtgärder över administrativa avgränsningarna i ett större avrinningsområdesperspektiv.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Havs- och vattenmyndigheten och SGU får meddela föreskrifter om riskbedömningen och riskhanteringen.

Utredningens förslag att riskbedömningen ska göras för tillrinningsområdet kan dock innebära en annan geografisk skala än den vattenmyndigheten använder idag. Länsstyrelsen anser att konsekvenserna av att förhålla sig till två olika områden inom vattenförvaltningen skulle behöva utredas mer. Då även riskerna för vattenförekomsten i sin helhet behöver bedömas.

Länsstyrelsen anser att en stor del av arbetet med riskbedömningen bör ske på regional nivå på Länsstyrelserna, där lokal förankring och en tvärsektoriell helhetssyn finns. Det är viktigt att berörda lokala och regionala aktörer är delaktiga i vad varje plan ska innehålla, så att de kan anpassas till föreliggande behov. Annars blir det för generellt för att vara till praktisk nytta inom fysisk planering och myndigheternas tillsynsarbete.

Riskbedömningen av tillrinningsområdet kommer kräva mycket arbete från flera enheter på länsstyrelsen och på kommunen för att identifiera vilka verksamheter som kan påverka vattnet på parameternivå. Det

saknas idag tillgänglig information om verksamheters påverkan på vattenförekomster ned på parameternivå.

Länsstyrelsen uppfattar förslaget som att den riskbaserade metoden enbart avser identifiering av potentiella föroreningskällor. Det skulle vara önskvärt om även faktorer som påverkar kvantitet togs med, för att få koll på hur stora vattenmängder som tas ut och hur miljökvalitetsnormer påverkas av det. Ju mer uttag som sker inom en vattenförekomst desto större kan koncentrationen av förorenade utsläpp till vattnet bli. Även effekter av extremväder till följd av klimatförändringar skulle behöva inkluderas och utvecklas i förslaget.

Länsstyrelsen saknar en jämförelse med befintliga metoder inom kartläggning och påverkansbedömning för grundvatten och ytvatten och hur den nya riskbaserade metoden kommer att komplettera befintliga metoder istället för att ersätta dessa.

I SGU's handledning "Metod för kartläggning och påverkansbedömning av grundvatten" står det: "*En riskbedömning innebär att väga ihop informationen om mänsklig påverkan och grundvattenmagasinets och tillrinningsområdets egenskaper. Slutsatsen används sedan för att besluta om det behövs åtgärder för att förbättra eller undvika försämring av grundvattnets tillstånd. För grundvattenmagasin som är en grundvattenförekomst finns en riskbedömning gjord, information om den hittas i VISS.*"¹

Länsstyrelsen saknar en analys om vad som saknas i dagens påverkansbedömning och vad det är som behövs för att detta ska bli tillräckligt tillfredställande.

Samverkan kommer behöva öka både internt och externt och resurser behövs både på länsstyrelser, hos kommuner och vattenproducenter för att detta ska vara möjligt. Om inte alla inblandade aktörer får förstärkning är detta inte möjligt att genomföra.

Det kommer att behövas en plattform där uppgifter och information kan delas och bearbetas mellan olika berörda parter och myndigheter på ett säkert sätt. Detta för att arbetet inte ska hindras av frågor kring sekretess och administration vid delning av data.

Att tillrinningsområdet ska utgå från vattenintaget innebär att detta område kommer att visa var vattenintaget finns. Länsstyrelsen ställer sig frågande till hur detta ska kunna redovisas när riskerna presenteras för berörda verksamheter, utan att riskera att känsliga uppgifter röjs.

Länsstyrelsen saknar en bedömning om huruvida det nya tillrinningsområdet till uttagpunkt kommer att förhålla sig till

¹ [Riskbedömning \(inledande kartläggning\) \(sgu.se\)](https://www.sgu.se/om-sgu/utredningar-och-utredningsrapporter/2018-03-20-utredning-om-grundvattnets-tillstand)

dricksvattenförekomster (A7 områden) där det tidigare bestämt att uttagpunkt inte ska redovisas.

Länsstyrelsen föreslår att större vikt läggs vid att förbättra befintlig övervakning, påverkansbedömning och metoder för inrättande av vattenskyddsområden av A7-områden (dricksvattenförekomster). Tillrinningsområde till uttagpunkt skulle innebära ytterligare en zon att ta hänsyn till utöver vattenförekomst, dricksvattenförekomst och vattenskyddsområde.

Att avgränsa tillrinningsområdet till en specifik punkt på detaljnivå kan innebära risk för att någon påverkan missas. Det kan saknas tillräckligt med kunskap om de exakta förutsättningarna som tillrinningsområde, influensområde, strömningsriktningar, föroreningsspredning, vind, jordmaterial, erosion, sprickor, nederbörds mängder och uttag.

Som uppdraget är utformat liknar det arbetet med inrättande av vattenskyddsområden. Det framgår inte hur ambitionen med den nya riskbaserade metoden för tillrinningsområdet kan jämföras med riskbedömningen som görs inom arbetet med vattenskyddsområden. Arbeta med vattenskyddsområde kan ta väldigt lång tid och kräver stor kompetens. Länsstyrelsen anser att arbetet med den riskbaserade metoden i tillrinningsområdet bör kunna underlätta arbetet med vattenskyddsområden, som tidigare varit ett mycket tungt arbete för kommunerna. Det vore bra om underlaget som tas fram även kan utgöra en betydande del av underlaget som behövs vid inrättandet av vattenskyddsområden för att minska dubbelarbete.

Länsstyrelsen föreslår att utredningen tar ställning till om den nya riskbedömningen inom tillrinningsområdet kan motivera att börja inrätta säkerhetszoner som komplement, eller ersättning för, vattenskyddsområden.

10.3 Råvattenkontrollen

Artikel 8

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att Livsmedelsverket och SGU utreder hur råvattendata ska rapporteras in från verksamhetsutövare så att det kan bli tillgängligt för riskbedömningen avseende tillrinningsområdena. Datat behöver även kunna användas inom ordinarie vattenförvaltningsarbete, så det behöver fungera med systemen där.

Det är viktigt att det är tydliggörs vilket ansvar som ligger på respektive instans och var gränserna går dem emellan för att undvika dubbelarbete med riskbedömning och övervakning (råvattenkontroll).

Om det upprättas ett system så vattenmyndigheterna får tillgång till råvattendata vid uttagspunkten skulle det inte nödvändigtvis behövas redovisas exakt var uttagspunkten ligger. Uttagspunktens representativitet för vattenleverantörens ansvarsområde skulle förslagsvis kunna motsvara en inre zon i ett vattenskyddsområde. På så sätt skulle man kunna undvika att behöva sprida information om var uttagspunkten är för råvattnet. Alternativt att vattenleverantören kan rapportera råvattendata i närmaste regionala eller nationella miljöövervaknings-punkt.

10.4 Försörjningssystemet

Länsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget men uppfattar att riskanalysen av försörjningssystemet ska fokusera på de risker som kan manifesteras inom systemet och påverkar dricksvattenkvaliteten och att riskbedömningen motsvarar HACCP. Det innebär att det inte finns ett uttalat mål att hantera risker som kan påverka försörjningssystemets tillgänglighet till följd av risker som påverkar systemet utifrån (exempelvis strömavbrott i reningsverk).

Länsstyrelsen menar att verksamhetsutövaren i samband med riskbedömningen bör få vägledning i att beakta externa risker som kan påverka försörjningssystemets tillgänglighet och funktion. För detta ändamål finns metoder för kontinuitetshantering som syftar till att identifiera åtgärder som krävs för att upprätthålla verksamheten på en acceptabel nivå.

För att kunna ta tillräcklig beredskapshänsyn i dricksvattenförsörjningen behöver det för verksamhetsutövaren tydligare framgå hur riskhanteringsåtgärder kan vidtas samlat ur såväl dricksvattensäkerhetshänseende som beredskapshänseende. Som minst bör därför utredningen kompletteras med förslag som tydliggör kopplingen mellan dricksvattensäkerhet i försörjningssystemet och krisberedskap som berörs närmare av utredningen i avsnitt 16.2.6.

13 Vattenläckage

Artikel 4.3. Nytt krav att bedöma och åtgärda vattenläckage

Länsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget och anser att det är positivt att läckande ledningar uppmärksammas och åtgärdas.

Det är bra att mindre vattenverk undantas plikten att rapportera in läckagenivåer eftersom det kan innebära en stor uppgift för vattenleverantörer som har bristande resurser att både undersöka läckagemängder och åtgärda dessa. Dock bör de stimuleras till att åtgärda och underhålla sina ledningssystem. Det är bra om det även fortsatt finns möjlighet för vattenproducenter att söka statligt stöd, likt Stöd för bättre vattenhushållning (2019:556), för att det ska finnas

incitament att göra stora investeringar i underhåll och förbättring av anläggningar.

Flera äldre vattenledningar kan ha lagts ned i marken med statliga medel. Det skulle vara en stor ekonomisk börda för mindre glesbebyggda avfolkningkommuner och vattenleverantörer att göra samma investeringar idag. Det finns också fall där ledningarna är så gamla att en utgrävning skulle kräva arkeologisk undersökning.

14 Undantag från parametervärden

Artikel 15. Undantag

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget för att undvika att ”pengar kastas i sjön” för övervakning av ämnen där det inte är rimligt att de förekommer. Men det behöver förtydligas hur pass utredd en riskbedömning i tillrinningsområdet ska vara och vems ansvar det är att göra en tillräckligt stor utredning av de parametrar som är viktiga för vattenproduktionen. Det bör förtydligas vem som ansvarar för övervakning av aktuella parametervärden i vattenförekomsten för att vattenleverantören ska undantas sitt ansvar att övervaka råvattenkvaliteten.

15 Övervakning av dricksvatten och bristande iakttagande av parametervärden

Artikel 13. Övervakning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget under förutsättning att förslaget förtydligas.

Utredningen lyfter att vattenmyndigheten är beroende av andra aktörer för att få in uppgifter eftersom de inte utför egen övervakning. Om det är länsstyrelserna som förväntas utgöra provtagningen bör det framgå tydligt.

Övervakningen inom tillrinningsområdet bör gå att implementera i övriga övervakningsprogram inom regionala miljöövervakningen.

Länsstyrelsen ser i övrigt positivt på att det införs en bevakningslista för ämnen och föroreningar som oroar allmänheten eller forskarsamhället.

16 En förbättrad tillgång till dricksvatten

Artikel 16. Tillgång till dricksvatten

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget under förutsättning att förslaget utvecklas och konkretiseras.

Utredningen föreslår att länsstyrelserna ska få ett utökat uppdrag med generellt ansvar för dricksvattenförsörjning som skrivs in i länsstyrelseinstruktionen. Arbetet uppges vara nära besläktat det uppdrag som redan finns kring Agenda 2030 och inte medföra behov av extra resurser till länsstyrelserna.

Att särskilt utpeka ett särskilt mål, som finns inom Agenda 2030, i Länsstyrelseinstruktionen behöver motiveras mer. Det behövs en tydligare beskrivning av vad det är som länsstyrelserna ska göra och vilka effekter som förväntas.

Uppdraget bör fördjupas och konkretiseras innan det läggs in i författning. Annars finns risken att syftet med uppdraget går förlorat. Med utgångspunkt från vad det är man vill få gjort bör en ny bedömning av resursåtgång för länsstyrelseinsatsen göras.

Länsstyrelsen anser också att utredningen inte på ett heltäckande sätt klargjort situationen för marginaliserade grupper i samhället. I redovisningen av nämnd enkät påtalas vikten av tillgång till vatten för marginaliserade grupper i det enda svar som inkommit från en civilsamhällesorganisation. Utredningen konstaterar sedan att frågan är starkt kopplad till hemlöshet och till personer som lever i utsatthet, det vill säga de som faller utanför de nu lagstadgade rättigheterna och skyldigheterna. Länsstyrelsen vill påtala vikten av att om inte lagstiftaren ämnar förändra lagstiftningen, istället behöver tydliggöra ansvaret för kommunerna kring denna grundläggande rättighet då detta enligt svar på enkäten inte fungerar idag.

Utredningen föreslår att länsstyrelserna, utan förändringar i kommunernas uppdrag, ska verka för frågan. Länsstyrelsen vill påtala vikten av att skyldighet att agera i frågan är klargjord för att möjliggöra för länsstyrelserna att utföra den ålagda uppgiften. Detta framförallt då en utökad uppgift att säkerställa att de allra mest utsattas situation kring grundläggande behov såsom rent vatten, inte föranleder några ökade resurser till myndigheten. I stället måste uppdraget ske på bekostnad av andra uppgifter som länsstyrelsen redan har ansvar för.

Länsstyrelsen ser att förslaget om ändring i länsstyrelseinstruktionen bör utvecklas till att upprätthålla och förbättra tillgången till dricksvatten för just dricksvatten som livsmedel. Uppdraget bör således även syfta till att minska användandet av dricksvatten för övriga ändamål och minska allmänt slöseri med livsmedlet som kan bidra till den vattenbrist riskerar att bli allt mer påtaglig framöver.

Även klimatförändringar som inte kan regleras genom föreskrifter eller ”åtgärder vid källan” kan påverka kvaliteten på råvattnet så att stora investeringskostnader krävs för att utveckla dagens vattenreningsverk till nya utmaningar. Det blir då särskilt viktigt att

åtgärderna och investeringarna kan göras i syfte att tillhandahålla dricksvatten som livsmedel.

Länsstyrelser och kommuner bör kunna verka för mer återcirkulering av vatten och återvinning av till exempel renat avloppsvatten inom verksamheter. Detta kräver dock ökade resurser till berörda myndigheter. För de län där vattenbrist kan uppstå inom närmsta framtid kan uppdraget gå hand i hand med vattenmyndigheternas föreslagna åtgärd 5.1: Rådgivning för vatteneffektivisering i ”Delförvaltningsplan med åtgärder mot vattenbrist och torka 2021—2027 Södra Östersjöns vattendistrikt” (samrådshandling).

17 Information till allmänheten

Artikel 17. Information till allmänheten

Länsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget. Men angående 17.1.2 om information på internet så vill Länsstyrelsen lyfta att punkt 1 är en sådan uppgift som kan användas för att maximera effekten av ett sabotage, exempelvis antal personer och metod för desinfektion. Detta får vägas mot nyttan av att tillgängliggöra informationen.

19 Informationsutbyte och sekretess

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det inte behövs nya sekretessbrytande bestämmelser.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Livsmedelsverket pekas ut som ansvarig myndighet för att föreskriva och vägleda om undantag från informationsskyldigheten.

Det är bra om verksamhetsutövaren fortsatt inte behöver rapportera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter till någon.

Länsstyrelsen vill lyfta komplexiteten med stora mängder skyddsvärda data, som var och en inte omfattas av säkerhetsskyddslagen, men som tillsammans kan omfattas av säkerhetsskyddslagen. Detta brukar kallas aggregerad och ackumulerad information. Om en databas bedöms omfattas av säkerhetsskyddslagen tillkommer fler krav på bland annat kraftig styrning av åtkomst och de flesta användare brukar uppfatta det som svårarbetat. Därför kan det finnas en poäng att hålla uppgifterna till ett minimum men ändå uppfylla syftet med databasen.

Sekretessfrågan kring dricksvatteninformation blir en viktig fråga framöver, då länsstyrelserna och andra myndigheter kommer omfattas av uppgiftsskyldighet.

Länsstyrelsen instämmer med bedömningen som Svenskt vatten och Havs- och vattenmyndigheten gör på sidan 414-415 angående vilka uppgifter om kan anses känsliga.

Övriga synpunkter på materialet i utredningen

3.3.1 Vattenbrist, torka och översvämningar

Vid torka är det inte bara vattenbrist för hushållen som kan uppstå, utan även i djurbesättningar. Många lantbruk har enskilda brunnar och frågan kvarstår kring hur hushåll med enskilda brunnar får tillgång till dricksvatten vid torka. För många djurslag, till exempel mjölkkor och fjäderfä, uppstår snabbt ett betydande djurskyddsproblem vid vattenbrist.

Vattenbrist i enskilda brunnar har blivit ett växande problem och tros kunna bli ännu mer vanligare framöver i sydöstra Sverige. Större lantbruk med sinande brunnar kan innebära stora konsekvenser på landets livsmedelsproduktion och orsaka lidande för djur. Tillgången på vatten av god kvalitet för djurbesättningar skulle därför behövas beaktas mer i utredningen.

7.2 Definitioner

Definitionen av dricksvatten bör förtydligas avseende om den omfattar livsmedelsföretag inom primärproduktionen eller ej (ex. anläggningar för livsmedelsproducerande djur samt foderproduktion), samt vilka konsekvenser det i så fall skulle kunna innebära för dessa företag.

För närvarande ställs enbart krav på rent vatten av ”hygienisk kvalitet” till djur, inkl. livsmedelsproducerande djur samt vatten av ”lämplig” kvalitet för produktion av foder. Om definitionen på dricksvatten även skulle omfatta primärproduktionen, skulle detta kunna medföra utökade krav på provtagning och rapportering för primärproducenten.

13.3.1 Vattenverksamhet

Lydelsen om att underhållsansvaret innebär att ägaren är skyldig till att bygga om en anläggning som tjänat ut behöver förtydligas då den kan vara missvisande. Det är inte tillåtet att bygga om eller ändra funktionen på en anläggning utan anmälan eller omprövning av vattenverksamhet. Om en verksamhetsutövare vill ta bort en anläggning som är tillståndsprövad bör även domen rivas upp eller omprövas. Tar man bort en anläggning i vatten som inte tillståndsprövas kan det ändå krävas en anmälan. Naturligtvis kan man använda sig utav undantagen men stycket är missvisande och kan som det står nu tolkas felaktigt.

15.1.4 Avhjälpande åtgärder

Länsstyrelsen vill framhålla att även djurs hälsa bör beaktas, detta då vissa livsmedelsproducerande djur behöver vatten av dricksvattenkvalitet för att deras produktion av livsmedel ska vara säker.

15.3.4 och 17.2.3

I dessa avsnitt anges det att Länsstyrelsen ska lämna stöd, råd och vägledning till kommunerna. Detta gör Livsmedelsverket, medan Länsstyrelsen fokuserat på samordningen. Framförallt för dricksvatten, det är nog få länsstyrelser som har den kompetensen som finns på Livsmedelsverket för detta.

22 Konsekvensutredning

Länsstyrelsen Östergötland vill påtala vikten av att utökning av ansvar bör föra med sig en utökning av resurser.

Förslaget att beredningssekretariaten får mer resurser för medverkan i riskanalyser är bra. Insatserna skulle dock behöva breddas inom länsstyrelsen, vilket kan fordra mer resurser.

Länsstyrelsen är positiv till att utredningen lyfter behovet att en välfungerande övervakning samt riskbedömningar och åtgärdsprogram kräver extra resurs-tillskott.

De som medverkat i beslutet

Beslutet om yttrande har fattats av länsrådet Ann Holmlid med handläggaren Jessica Lerstorp (enheten för vatten) som föredragande.

I beslutet har Jonas Källming (avdelningschef, avdelningen för miljö och natur), Niclas Bäckman (enhetschef, enheten för vatten), Sofia Bastviken (enheten för vatten), Weronica Klasson (enheten för vatten) Björn Norgren (enheten för säkerhet, samband och service), Erik Stjernlöf (civil beredskap och räddningstjänst), Pernilla Stridh (enheten för livsmedel veterinär och vilt), Åsa Hedberg (enheten för social hållbarhet) Åsa Ståhlkloo (enheten för miljöskyddstillsyn) och Jan Persson (enheten för plan och kultur) medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

anders.wannberg@regeringskansliet.se

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.